

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 45

Ptuj, 4. decembra 1921

III. letnik

Zadoščenje obrekovanemu uradniku.

Pretekli teden je poslalo predsedstvo pokrajinske uprave uredništvom naših časopisov poročilo, kako je potekla preiskava proti vodji našega okrajnega glavarstva, dr. Pirkmaierju.

V našem listu smo že nekočkrat pisali o gonji, ki so jo vodili proti omenjenemu gospodu „katoliška“ Straža in narodno-socialna Nova Pravda ter nazadnje tudi Jugoslavija. Obrekovanje se je vršilo javno po listih z namigavanji in vprašanji, kaj vse naj bi bil zakrivil g. Pirkmaier. Zastonj pa je bilo, dobiti koga, ki bi mogel ona očitanja osebno ponoviti in dokazati.

Kliub temu je prejšnja deželna vlada uvedla meseca junija pregled, kako se deluje na okrajnem glavarstvu v Ptuj. Ta pregled je imel tako ugoden uspeh, da je predsedstvo deželne vlade izreklo dr. Pirkmaierju za njegovo vzorno urejenost urada po prevratu in sedanje energično vodstvo kakor tudi za pravilno in stvarno delovanje svoje popolno priznanje in zahvalo.

Ali to priznanje ni pri glavarjevih nasprotnikih nič zaleglo. Prišla je doba, ko je šlo, ali se naj potrdi Pesek za ljubljanskega župana. Ker je tudi tu moral vršiti naš okrajni glavar svojo uradno dolžnost in jo je izvršil nepristransko, čeprav je bila za Peska neugodna, so se vrgli Peskovi pristaši na okrajnega glavarja z besnostjo steklega psa, da rešijo Peska.

Vsakemu poštemu človeku, ki je v poletni tedanji vročini mogel še trezno soditi, se je studila ta ogabna gonja, češ če je dr. Pirkmaier res zagrešil toliko in takih prestopkov, na dan z dokazi, kdor kaj ve, in gospod glavar dobi zaslužen kaznen kakor Pesek sam. Ali ko je gospod glavar poklical pred sodnijo vodje narodno socialne stranke v Ptuj, so tam vsi kakor nedolžna jagneta

izjavili, da ne vedo nič slabega o g. glavarju, da niso nikdar nič slabega o njem govorili ali pisali. Taki junaki so bili!

Ali ko ni hotela Jugoslavija opustiti gonje, so se za dr. Pirkmaierja zavzele tudi občine, ki poznajo njegovo delovanje dolgo časa in gotovo bolje nego razne osebe, ki so šele ob prevratu pribežale v Ptuj, kjer hočejo kazati svoje radikalno narodno junaštvo, ki bi bilo veliko bolj potrebno kje drugje.

Z ozirom na vse to je pokrajinska uprava iznova uvedla strogo preiskavo o očitanjih krivdah dr. Pirkmaierja.

Preiskava je dognala o vseh očitkih popolno nedolžnost glavarjevo.

Glede pohištva iz Strnišča se je ugotovilo, da ga je dal vodja okr. glavarstva po pismenem naročilu ljubljanske vlade nekaj prepeljati na glavarstvo, kjer je natančno zapisano kot uradna lastnina okrajnega glavarstva.

Glede izginole neke računске knjige gospodarskega urada pri okrajnem glavarstvu je preiskaval poseben strokovnjak iz Ljubljane in ugotovil, da je imel gospodarski urad več računskih knjig, od vseh teh knjig pa ni nikdar izginila nobena knjiga.

Glede očitka, da je dr. Pirkmaier poslal v začetku 1919 dva vagona špirta, last vojnega erarja, v Gradec ter da je bil ta špirit deklariran kot mošt, se je uradno ugotovilo, da niti dr. Pirkmaier niti gospodarski urad okrajnega glavarstva v Ptuj ni nikakor ter v nobenem oziru prizadet z namisljeno prodajo špirta v Gradec. Oni špirit je v Ptuj kupil ofertnim potom, kakor se je takrat prodajalo razno demobilizacijsko blago, neki trgovec in ga na svoj račun prodal dalje v Gradec. O tej prodaji ni bil takrat poučen niti Narodni svet še manj pa okrajno glavarstvo. Dotični trgovec ni bil niti z dr. Pirkmaierjem niti z gospodarskim uradom okrajnega glavarstva niti posredno niti neposredno nikdar v nobeni trgovski zvezi.

Glede očitka, da je bil dr. Pirkmaier nepo-

je bila važna carinska postaja in trgovsko središče večjega okraja, Gotovo pa je, da so številke kakor 50.000 ali celo 100.000 kakor se večkrat navaja mnogo pretirane, ker je vpoštevati, da je bilo v mestu mnogo svetišč, javnih nasadov itd. Najpravilnejše bo, če smatramo, da je štel mesto ob času svojega cveta t. j. okoli l. 250 kakih 10.000 prebivalcev ali nekaj več. Ob času preseljevanja narodov se je število stanovalecev seveda zelo skrčilo, tako da je štel Poetovio okoli l. 375 kvečjemu par stotin stanovnikov.

Kakor druga provincijalna mesta je bil tudi Poetovio za naše kraje žarišče in središče rimske kulture. Priseljeni vojaki, uradniki, trgovci in rokodelci so hitro pospešili romanizacijo mesta, posebno ker so nekateri ugledni domačini že pred Trajanom dobili rimsko državljanstvo. To izjednačanje narodov se je začelo že pod Oktavijanom. Kakor nam poroča Velejus Partuculus, ki se je kot častnik udeležil l. 309 po Kr. bojov po Panoniji, so imela vsa mesta že takrat popolnoma rimski značaj. Napredujoče porimljanjenje se opazuje

sredno pred polomom zaradi poneverbe suspendiran ter da se je uvedla proti njemu disciplinarna preiskava, izjavlja predsedstvo deželne vlade v Gradcu uradno, da je ta proti dr. Pirkmaierju objavljen očitke popolnoma izmišljen ter da ni bila proti dr. Pirkmaierju nikdar uvedena nikaka preiskava niti ni bil imenovan nikdar od službe suspendiran.

Glede očitka, da dr. Pirkmaier v narodnem oziru ni bil čist, se je ugotovilo, da so ugledni narodnjaki soglasno izjavili, da poznajo Pirkmaierja že izza mladih nog kot moža odločno narodnega mišljenja ter da popolno izključujejo, da bi bil kedaj nastopil proti narodu. Tudi iz izjav 110 občinskih zastopov se razvidi, da je bil dr. Pirkmaier tudi v dobi pred polomom narodno neoporečen, vedno pa pravičen uradnik, ki mu je posebno pri srcu blaginja ljudstva v njegovem področju.

Po teh uradnih poizvedbah je končno dognano, da vladni tajnik dr. Otmar Pirkmaier, vodja okrajnega glavarstva v Ptuj, ni zakrivil nobenega pregreška niti zoper kazenske zakone niti zoper dolžnosti svojega stanu ali službe.

To je izid ponovne uradne preiskave. Iz vsega dvehletnega natolcevanja in razburjanja širokih ljudskih plasti prazen nič. Uničujoča obsodba je to za one prenapeteže, ki mislijo, da vidijo pazder v očeh svojega bližnjega (proti uradniku so nastopili večinoma tudi uradniki) ter hoteč ga uničiti ga zahrbtno po časopisih blatijo in sramote, mesto če imajo čisto vest in majčkeno poštenja, da opozore njegovo višjo oblast na prestopke. Svarilna pa je ta obsodba tudi za one lahkoverneže, ki kar slepo verujejo vsakemu obrekovanju, zlasti če zadene kako neljubo jim osebo. Kdor je sam čist, bo tudi o svojem bližnjem čisto mislil, dokler se ne prepriča o nasprotnem.

Upamo, da so pri tem poučnem slučaju spregledali vsi pošteni ljudje in uvideli, kako krivico so delale neke osebe dr. Pirkmaierju.

posebno na grobnih spomenikih. Na starejših spomenikih je latinščina čisto slaba, ker ljudje niso bili zmožni jezika. Imena, posebno imena žene zvone nelatinsko. Pridevajo pa si že radi latinske priimke, kakor n. p. Gajus, Marius, Serotinus, Marcus, Culpus, Cutio, Decius Undines itd. Bolje kakor v Poetoviju se opazuje ta pojav na napisih iz drugih krajev. Tako je nam n. pr. ohranjen izmarenberške okolice napis Caius Julius Cissiacus, sin Accisa in Devagnate, hčere Attija z otroki Florus Valerius in Brogimara, torej pisana mešanica latinskih in keltsko-ilirskih imen. Sčasoma izginejo domača ilirsko-keltska imena popolnoma. Razmere so bile torej slične razmeram med nemškim in slovenskim prebivalstvom pred preobratom, ko se je n. pr. sin Slovenca Janežič imenoval Siegfried Janeschitz ali slovenski Kapun Gallinger.

Rimljani so se naselili v Ptuj iz najrazličnejših krajev cesarstva; tako je bil n. pr. bivši vojak II. legije Aulus Postumius Seneca, ki je bival okoli l. 42 po Kr. v Poetoviju in čigar spomenik se je našel na Se-

Stari Poetovio.

Predaval dr. Vladimir Travner.

Nadaljevanje.

Veselic in raznih drugih prireditev ni manjkalo, ker so bili že z bogočastjem združeni pestri obredi, svečane procesije itd.

Koliko prebivalcev je štel Poetovio, je težko dognati. Rimljani so sicer poznali, kakor je to vsakemu že iz sv. pisma znano, ljudsko štetje v davčne svrhe. Ti podatki pa se nam niso nikjer ohranili. Dokler je bil Poetovio vojaško taborišče, je bilo zbranih tukaj včasih po več legij. Legija pa je štela povprečno 6000 mož. Tako je bivalo v Poetoviju po cenitvah kakih 18—24.000 mož. Po Vespasijan se je število vojaštva zmanjšalo. Pač pa se je pomnožilo število civilnega prebivalstva. Hans Pirchegger cenil število prebivalcev Poetovio na 5—6000. Mogoče je, da je to število prenizko. Posebno če se vpoštevata, da je bilo mesto po obsegu precej veliko ter da

Zato pa moramo biti previdni, ako bi nam take osebe še dalje klevetale in obrekovale. Videlo bi se, da tem osebam ni za stvar, nego da so nepopoljšljivi zlobneži.

Nekaj o delu.

Te dni je zidar prestavljal neka vrata. Vrata niso imela praga, vsled tega okvir tudi ni imel spodnje prečke. Ko je bil okvir na novem kraju vzdian, se je izkazalo, da sta stranska stebriča malo skupaj stisnjena in se vrata niso dala zapreti. Zidar bi bil moral med stebriča spodaj dati prečko, ki bi držala stebriča narazen v pravi razdalji. On pa je to napravil površno, vsled tega je moral priti mizar, da je postrugal stebrič. To mizarjevo delo pomenja nepotrebne stroške. Vrh tega pa ni lepo, da je stebrič zdaj lisast; pravzaprav bi moral priti še slikar, da bi prepleskal dotično mesto. Tako je zidarjeva površnost zakrivila nepotrebne stroške.

Imam v svojem stanovanju plin. Takoj od začetka pred 2 letoma se mi je zdelo čudno, da porabim toliko plina. Zahteval sem od plinarne preiskavo cele napeljave. Prišli so, preiskovali, a niso našli pogoška. Računi za plin so postajali ogromni, v 2 letih sem plačal blizu 5000 K! Opetovano sem zahteval, da se stvar popravi. Končno so mi dali drugi plinomer, ki kaže tudi litre. Ta plinomer je pokazal, da teče plin, četudi so svetilke zaprte. Zdaj so vendar šli stvari na sled. Del plinovodne cevi je vzdian, odprli so zid in spoznali, da je tam uhajal plin. Dali so novo cev, zopet zazidali in odšli. Ko pridem domu, poskusim, kako so popravili. Vidim, da v pol uri izteče 50 l plina, četudi so svetilke zaprte. Delali so 2 dni, umazali mi stanovanje, popravili pa niso nič!

Mojster pošlje pomočnika na delo k neki stranki nečesa popravljat. Pomočnik med potem postopa, znabiti še gre v gostilno, dela pri stranki pol ure, stranka pa se potem začudi, ko dobi račun za dveurno delo!

Grem mimo gostilne. Ni bil praznik, niti nedelja, temveč lep popoldan delavnega dne. V gostilni vidim znanega mojstra, da popiva in kvarta, doma pa pomočniki in vajenci kvarijo blago in tratijo čas brez nadzorstva.

Tako bi lahko naštel primerov brez konca, kako se trati čas, delo se opravlja površno in slabo. To povzroča draginjo! Ne samo spekulanti, ki zahteva nepravičen odeluški dobiček, dela draginjo. Draginjo dela tudi delavec, ki površno in slabo opravlja svoje delo, ki med delom postaja in kadil svojo pipco ali cigareto. Ljudje se pritožujejo, da so premalo plačani za svoje delo; dobri delavci so res preslabo plačani, toda marsikateri je predobro plačan za svoje slabo delo. Čas je zlato. A to zlato se zelo lahko miselno zapravlja. K temu pa še pride površnost in zanikernost. Slabo delo se mora popravljati in to povzroča vedno nove nepo-

nekovič-evem posestvu na Hajdini, doma iz Parme. Neki Caius Cassius Celer je prišel iz Cremona, Cornelius Verus iz Dertone v Italije, L. G. Felix iz sev. Afrike itd. Nekateri so bili doma celo iz sedanje Španije, Britanije in iz Porenja.

Razven Rimljanov in domačinov so prebivali v Poetoviju še zastopniki raznih drugih narodov, posebno Grki, kakor n. pr. državni sužnji Hiacint, Teophilus Heliodorus, škof Viktorin in dr. Da so prebivali tukaj tudi Egipčani, nam spričujejo imena egipčanskih božanstev, tako je n. pr. oskrbnik Epaphroditus očitno pogrčen Egipčan ob času Septimija Severa posvetil boginji Serapis votivni kamen, ki se nahaja sedaj na mestnem stolpu. Ob času preseljevanja narodov so bivali tukaj tudi zastopniki raznih germanskih rodov, kakor Goti, Alani, Heruli in mogoče tudi mongolski Huni.

Družabno so stale najviše rodbine decurijonov. Bile so to stare ugledne in bogate rimske pa tudi domače rodbine, ki so bile

trebne stroške. Le tedaj, če bomo vsi pridno delali, če bo vsak svoje delo opravil dobro in vestno, potem še le bomo odpravili pomanjkanje in draginjo.

Zbor zaupnikov Samostojne kmečke stranke.

V ponedeljek 21. novembra se je iz vseh krajev Slovenije zbralo v Ljubljani nad 200 zaupnikov Samostojne kmečke stranke. Minister Pucelj je v daljšem govoru poročal o političnem položaju ter zlasti, kako se naj ravna stranka pri pogajanjih med demokrati in radikalcem za izpremembo kabineta in sestavo delovnega programa. Oglasili so se razni govorniki o zahtevah kmetškega ljudstva. Izvolili so tudi poseben odbor, ki naj se začne pogajati z zemljoradniško stranko radi zopetnega združenja. Zbor je odobril delo svojih poslancev in jim izrekel zaupnico. Zlasti je odobril, da so poslanci SKS sprejeli ustavo; drugačen postopek bi bil v nasprotju s tradicijo slovenskega kmeta. Politično stanje v državi zaupnikov ne zadovoljuje. Vsled nezdravih preprirov počiva parlamentarno delo in nujno potrebno izenačenje zakonov, zlasti pa izenačenje davčnih bremen in izvršitev agrarne reforme se ne pomakne naprej. Te prilike so tudi krive, da se ne prične z varčevanjem, ne zatre korupcija in da pada ugled države in njena valuta. Za pogoj nadaljnjega sodelovanja pri vladi zahteva SKS, da se uredi izražene zahteve.

Dopisi.

Mestna glasbena šola v Ptujju prvi komorni večer Gregora, gosli, Bejvlova, glasovir L. van Beethoven Sonate. Sonata op. 12 D-dur. Sonata op. 24 F-dur (pomladanska). Sonata, op. 47 A-dur (Kreutzerjeva). Cene prostorov: Sedeži 5 din., stojišča 2 din., dijaki 1 din. Koncert se priredi v lastnih prostorih (Hrvatski trg št. 3) v soboto, dne 3. decembra tl. ob 19^{1/2} uri. Dne 10. decembra ob 17. uri se vrši istotam interna in dne 17. decembra ob 17. uri se vrši javna produkcija učencev glasbene šole.

„Sokol“ priredi v soboto, dne 3. decembra točno ob 20. (8.) uri v dvorani Čitalnice predavanje o Sokolstvu. Predava br. O. Žagar. Za telovadce, telovadke in obrtni naraščaj je udeležba obvezna, drugi se bratsko vabijo.

Ptujski Sokol priredi svojim malčkom Miklavžev večer v nedeljo, 4. decembra ob 16. uri v Društvenem domu. Stariši, ki želijo obdarovati svoje otroke pri tej priliki, naj pošljejo darila z natančnim naslovom v soboto, dne 3. decembra med 14. in 18. uro v Društveni dom ali vsaj v nedeljo do 11. ure. Ob enem prosimo za prostovoljne darove za naše sirote, ki se nam naj dpošljejo tja v istem času. K nastopu Miklavža, angeljč-

edine zastopane v mestnem sosvetu in kot take igrate edine politično vlogo. Tako je bil n. pr. ptujski dekurijski Caius Valerius Dettius Fuscus kvesto redil, vojaški poveljnik odd. kovačev, (duumvir iure dicundo) župan in sugur t. j. višji duhovnik. Pozneje je ta stan popolnoma propadel in zgubil ves ugled. Za njim so bili najuglednejši augustales. Bili so to prosti prebivalci (ingenui) ali pa bivši sužnji (liberti), ki so si znali nakopičiti premoženje, nekateri izmed njih so dobili tudi častne znake decurijonov, ne pa tudi njihovih pravic. V Poetoviju so imeli lastno društvo in posebno svetišče, kjer so oboževali cesarsko rodbino. Pečali so se z denarnimi spekulacijami, ki niso bile vselej častne. Bili so torej predniki današnjih verižnikov in spekulantov. Tudi ta stan je proti koncu rimskega cesarstva vedno bolj propadal, dokler ni slednjič z zmago krščanstva izginil s površja. Še niže so stali številni mali uradniki, rokodenci, kramarji in slednjič sužnji, ki so imeli že takrat težko življenje. Neka nagrobna

kov in parklov vabimo stariše in prijatelje naše mladine. Vstop prost, prostovoljni prispevki za kritje stroškov dobrodošli. Odbor **Miklavžev večer** za članstvo, članice in vse prijatelje Sokola se vrši v ponedeljek, 5. decembra ob 20. uri v Društvenem domu. Darila se sprejemajo isti dan ravnotam od 16. ure naprej. Po nastopu Miklavža plesna zabava z godbo. Vstopnina 3 din.

Dečja stanica (otroški vrtec) v Ptujju priredi Miklavžev večer in sicer v nedeljo 4. decembra 1921 ob 4. uri pop. v Društvenem domu, pridruži se Sokolu. Vabljeni so vsi prijatelji mladine. Vodstvo.

Cankarjeva proslava. Podružnica delavskega izobraževalnega društva „Svoboda“ v Ptujju priredi v četrtek, 8. decembra točno ob pol 11. uri v Mestnem gledališču proslavo tretje obletnice smrti Ivana Cankarja s predavanjem in recitacijami Cankarja. Predava A. Cerkevnik. Vstopnina 1 din. za osebo. Podružnica „Svoboda“ vabi vsa društva in občinstvo brez razlike, da se pridružijo proslavi velike gapisatelja s tem, da se udeležijo predavanja v čem večjem številu. Polovica dobička od predavanj pripade skladu za Cankarjev spomenik. Blagajna se odpre ob 10. uri. Odbor.

Kino. V soboto 3. in nedeljo 4. decembra se predstavlja krasna historična drama „Noč kraljice Isabeau.“ V glavni vlogi igra slavna Fern Andra. Zanimivi doživljaji francoske kraljice in njenega ljubimca Jean de Maule. Predstavljajo se krasni prizori iz čarobnega življenja na francoskem dvoru v srednjem veku. Nastopi kralj Karl IV. s svojim mnogoštevilnim spremstvom. Važno vlogo igrajo dvorni norci. V četrtek, 8. t. m. se predstavlja zanimiva filmska igra v 6 dejanjih „Nilska kraljica.“ Mumija Knjeginje Maomi, hčere egiptovskega kralja Ramzesa II. po več tisoč letih oživi in se skuša prilagoditi današnjemu življenju. Zelo smešne scene. V glavni vlogi igra Lya Mara. Oba filma sta bila šele pred kratkim izdelana. Slike so razstavljene v kavarni Evropa. Gledališče bo pri vseh predstavah dobro zakurjeno.

Zahvala. Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so v kljub neugodnemu vremenu vztrajali ter spremljali preljubljenega soproga oziroma najinega nepozabnega očeta Veka Belšakaka večnemu počitku, izreka najsrčnejšo zahvalo — istotako za podarjene vence in izraze tihega sočutja. Ptuj, meseca novembra 1921. Žalujoča rodbina.

Rezervnim častnikom. Za Ptuj in okolice se je ustanovil Klub rez. častnikov, ki je nadstrankarski in ima namen gojiti med člani slogo in ljubezen do domovine, zavzemati se za želje in potrebe svojih udov, stati v stiku z akt. častniki, modernimi vojnimi redami in vojaško literaturo ter prirediti praktična predavanja. Članarina je 10 din. letno. Prijave in članarino sprejema t. č. tajnik Ivo Jančič, Ptuj, Panonska ulica 10.

„Testament“ na ptujskem odru. Dne 20. in 21. novembra je uprizorilo Dramatično društvo v Ptujju narodno igro s petjem

svetilka, ki so jo našli na Hajdini, ima značilen napis: „Hrana revežev obstoji iz kruha, vina in redkve.“ Iz teh slojev se je dopolnjevalo posebno vojaštvo. V boju za svoj obstanek so ustanavljali gospodarske in verske družbe, katerih pokrovitelji so bili ugledni meščani, posebne pogrebne bratovščine, da so si tako zagotovili vsaj dostojen pogreb, na kar so tedanji prebivalci polagali veliko važnost.

Politično življenje se je osredotočevalo v mestni upravi. Tozadevno se nam v Poetoviju sicer ni ohranilo ničesar razven nekaterih uradnih naslovov, mestnih funkcionarjev in reliefov. Ker pa je bila mestna uprava povsod z izjemami v grških in azijskih provincah s staro kulturo ista, so bile razmere v Poetoviju seveda slične kakor v drugih provincijalnih mestih. Mestna uprava, ki se je razteglala na ves okraj, je bila veren posnetek uradov v Rimu. Prvotno je bila v rokah državljanov in ne domačinov (Incole), to so tisti, ki niso imeli državljanskih pravic; ti

„Testament.“ Igro je dramaturg Janko Rozman po Krsnikovem romanu istega imena. Gledališče je bilo obakrat napolnjeno. Igra je težka, vendar so igralci kljub temu pokazali, da so se ugloboili v svoje vloge ter jih skoro brez izjeme dobro izvedli. Ugajal je vaški norček Tine; dober je bil Topolščak, zlasti v scenah duševne borbe. Uprav mojstrsko je podal svojo ulogo kmet Brnot. Uloga Tomaža je bila v dobrih rokah. V ostalih ulogah so pa naši požrtvovalni igralci diletanti pokazali, da se resno trudijo zadovoljiti občinstvo vsestransko. Hvalevreden je bil točen začetek v pondeljek.

Stanovanjski najemniki! Izvolil se je pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice društva stanovanjskih najemnikov. Društvo je nadstrankarsko. Član istega je lahko vsak najemnik in podnajemnik iz Ptuja in okolice. Namen društva je ščititi najemnike nasproti hišnim posestnikom in pred oblastmi pred škodo ter braniti in pospešavati njih najemniške koristi. Ker je v interesu vsakega najemnika, da je član tega društva, se pozivljajo vsi najemniki, da takoj pristopijo k društvu. Vpisnina znaša 1 K in mesečna članarina 2 K. Pri vpisu je plačati vpisnino in najmanj enomesečno članarino t. j. skupno 3 K. Kdor želi pristopiti, naj se prijavi v trafiki v mestni hiši, kjer se sprejemajo člani. Ustanovni občni zbor se bo vršil dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Narodnega doma. Pravico voliti in izvoljeni biti imajo samo člani. Pripravljalni odbor.

Cenilna komisija v Ptuj. Ker bi znalo zanimati občinstvo, kako je sestavljena cenilna komisija za cenilni okraj Ptuj-mesto, priobčujemo cenilno komisijo: Hinko Perné, fin. tajnik, predsednik; Davorin Sorman, davč. nadupravitelj, namestnik; a) izvoljeni člani: 1. Alojzij Breclj, posestnik in kavarnar. 2. Franc Lenart, posestnik in trgovec. 3. Ignac Zelenko, čevljarški mojster in načelnik „Tvorne čevljarške zadruge“. b) imenovani: 1. Dr. Franc Jurtela, veleposestnik in odvetnik. 2. Blaž Pihler, krojaški mojster. 3. Ivan Riegelbauer, posestnik in trgovec. a) izvoljeni namestniki: 1. Fran Lenarčič, želez. uradnik. 2. Franc Mahorič, posestnik, gostilničar in trgovec. 3. Dr. Franjo Salamun, odvetnik. b) imenovani: 1. Alojzij Brenčič, trgovec in posestnik. 2. Kajetan Murko, trgovec. 3. Ljudovit Sagadin, posestnik in tajnik okr. zastopa.

Razpis štipendij. Okrajni zastop v Ptuj razpisuje za šolsko leto 1921—1922 štipendije na sledeče šole: Dve po 1000 K gojencem kr. učiteljskega v Mariboru, dve po 1000 K dijakom kr. gimnazije v Mariboru, dve po 1000 K dijakom kr. gimnazije v Ptuj, eno po 1000 K gojencem srednje vinarske šole v Mariboru, dve po 1000 K gojencem vinarske in sadjarske šole v Mariboru, dve po 1000 K gojencem kmetijske šole v St. Jurju, eno po 1000 K gojencem višje strokovne šole v Ljubljani, osem podpor po 100 K učencem deške meščanske šole v Ptuj, osem podpor po 100 K učenkam dekliške meščanske šole v Ptuj. Prsilci naj potom ravnateljstva

so si pridobili te pravice in bremena še le pozneje sosebno v času po Dioklecijani. Najvišja inštanca uprave je bila skupščina v okraju bivajočih državljanov (Populus plebs universa senatus populusque), ki so se delili v curije. Skupščina je volila predvsem občinske uradnike, katerih služba je bila častna in brezplačna. Uradniki pa so se volili vsako leto za dobo enega leta. Najvažnejša uradnika sta bila oba župana, imenovana duumviri iure dicundo, ki sta odgovarjala rimskim konsulom. Po teh dveh županah so se v koloniji štela in imenovala leta. Zastopala sta mesto in okraj pred cesarskim namestnikom, razpolagala z mestnim premoženjem ter imela tudi omejeno civilno sodstvo čez meščane in okoličane. Tudi sta predsedovala skupščini. Poleg teh dveh rednih županov sta se volila vsako 5. leto tudi za dobo enega leta slično kakor v Rimu cenzorja, 2 nadžupana (duumviri quinquenales), ki sta sestavljala sezname meščanov in mestnega sosveta, iz tega takozv. albus, cenila

svojih šol z ubožnim spričevalom ter rojstnimi in domovinskimi podatki opremljene prošnje vložijo na okrajni zastop v Ptuj do 31. decembra 1921, ki bo o podelitvi sklepal. Te štipendije so namenjene v prvi vrsti rojakom iz ptujskega sodnega okraja in če teh ni, tedaj se podelijo tudi drugim prosilcem.

Dva nova vlaka dobimo. Vozni red je naslednji:

Postaje	Prihod		Odhod	
	ur	min.	ur	min.
Pragersko			6	25
Cirkovci (post.)	6	34	6	35
Sv. Lovrenc na D. p.	6	42	6	43
Hajdina (post.)	6	55	6	56
Ptuj	7	02	7	08
Moškanjci	7	22	7	23
Velika Nedelja (post.)	7	39	7	40
Ormož	7	49	7	51
Središče	8	07	8	08
Macinec (post.)	8	16	8	17
Čakovec	8	30	8	52
Mala Subotica	9	07	9	08
Kraljevec-Prelog	9	23	9	24
Donji Mihaljevec	9	35	9	36
Kotoriba	9	48		
Kotoriba			17	00
Donji Mihaljevec	17	12	17	13
Kraljevec-Prelog	17	24	17	25
Mala Subotica	17	40	17	41
Čakovec	17	56	18	36
Macinec (post.)	18	49	18	50
Središče	18	58	18	59
Ormož	19	15	19	21
Velika Nedelja (post.)	19	39	19	31
Moškanjci	19	47	19	48
Ptuj	20	02	20	17
Hajdina (post.)	20	23	20	24
Sv. Lovrenc na D. p.	20	36	20	37
Cirkovci (post.)	20	44	20	45
Pragersko	20	54		

Vsako si naj izreže ta vozni red iz lista, da ne zamudi teh vlakov!

Ormož. Pretečeni pondeljek smo pokopali v občje priljubljeno in narodno zavedno go. Žigertovo. Od vseh spoštovani rodbini izrekamo naše sožalje.

Prijava igralnih kart. Razglas. Začasni zakon o državni trošarini, taksah in pristojbinah določa v tarifni postavki 236, da se mora za vsako igro kart in domin za igranje plačati taksa 15 din. Ker pa je prodaja igralnih kart in domin podvržena dohodarstveni kontroli, se v smislu čl. 83 točki 24 in 25 taksnega in pristojbinskega pravilnika in § 10 zakona z dne 15. aprila 1881 državni zakonik šte. 43 opozarjajo vsi prodajalci kart in domin v izogib eventualni kazni, da v kolikor tega še niso storili, prijavijo prodajo teh predmetov finančnemu okrajnemu ravnateljstvu v Mariboru.

Posnemanja vredno! Te dni so zavedni Haložani nabrali ob priliki gostije g. Pišekove 300 kron kot prispevek za gospod. tečaj, ki

pravkom podvrženo premoženje, oddajala mestne nepremičnine v najem itd. To službo je upravljal v poznejši dobi takozv. kurator, ki ga je imenoval cesar, tako da je bil kurator torej drž. uradnik. Temu magistratu sta bila podrejena 2 edila (duumviri ediles), ki sta nadzirala policijo in tržne zadeve, so sebn v meri in teži, skrbela za javne naprave in ki sta imela tudi pravico neposlušne meščane kaznovati, kakor tudi 2 blagajničarja (duumviri questorii), ki sta vodila mestne račune. Na čelu posameznih delov mesta so stali takozv. vicomagistri in sicer v Poetoviju dozdevno v takem delu mesta kolegij treh. Vsi ti uradniki so morali izpolniti gotove pogoje, kakor, da so dosegli vsaj 25. leto starosti, da so se udeležili vojske, ali vsaj zadosti vojaške obveznosti, da so imeli gotovo premoženje, kakor n. pr. oba župana vsaj 34.000 predvojnih kron, skaterimi so jamčili za vsako škodo ter da so bili neoporečni. Napredovali so natančno po činovnem redu od Questrija do edila in do županov. Imeli pa

se vrši na gradu Dobrava v Doleni. Gostje so bili starši in sosedi dekiet, ki obiskujejo ta tečaj. Značilno za današnji napredni čas.

Prepovedane vžigalice. Z razpisom finančnega ministrstva generalne direkcije carin z dne 10. okt. 1920 C br. 78897 je prepovedan uvoz vžigalic iz inozemstva, da se zaščiti domača industrija vžigalic. Kljub temu je območje finančnega okrajnega ravnateljstva preplavljeno z vtihotapljenimi vžigalicami (Solo, Bauernbund itd.) Ker je radi tega država zelo prikrajšana na monopolni taksi, se bodo vse te vžigalice zaplenile in proti trgovcem, ki spravljajo to vtihotapljeno blago v promet, se bodo postopalo po zakonitih kazenskih določilih.

Politične vesti.

Nova vlada. Sedanja vlada se je nekako preživela. Treba jo bo zameniti z novo, v katero pridejo nove moči. Stranke se posvetujejo, koga naj pošljejo v vlado. Ko se je Demokratiški klub posvetoval o bodoči politiki nove vlade, je minister notranjih del Svetozar Pribečević posebno naglašal, da mora novi kabinet delovati za takojšnjo odpravo vseh neenakosti v državi. Davčna bremena se morajo izenačiti ter enakomerno razdeliti na prebivalstvo v državi. V bodoče je treba bolj ko doslej paziti, da se nikjer ne bi moglo govoriti o državljanih druge vrste. Tudi muslimanski klub je sklenil, da se čimprej izenači finančni zakon.

Upravna razdelitev. Zakonodajni odbor je že začel razpravljati o upravni razdelitvi naše države na oblasti. Pokrajinski namestnik Hribar je predložil razdelitev Slovenije v dve upravni oblasti in sicer tako, da bi prišla pod ljubljansko oblast tudi večina celjskega okraja z mestom Celjem vred. Mariborska oblast bi bila po tem potisnjena precej severno.

Razprava proti atentatorjem. Preiskovalni sodnik je končal zaslišavanje oseb o atentatu na Aleksandra. Sestavil je obtožnico. Obtožence je razdelil na dve skupini in sicer na one, ki so sodelovali pri atentatu in na one, ki so posebno pomagali rušiti državni ustroj.

Kaj bo z razorožitvijo? Konferenca veselil se v Vešingtonu dalje posvetuje, kako se naj omeji vedno naraščajoče oboroževanje. Vidimo pa tudi tu isto igro, kakor vedno. Vsaka država je za to, da se omeji oboroževanje drugih držav. Celo Italija je zahtevala, da mora imeti v Sredozemskem morju enako močno brodoge, kakor najmočnejša sredozemska pomorska vlast razen Anglije. Resnica je pač še vedno, kdor hoče mir, mora biti pripravljen na vojsko.

Naši kulturni delavci za edinstveno Jugoslavijo. Med slovenskimi izobraženci je nekaj nezadovoljnejev, katerim bi bolj prijalo, da bi v omejeni Sloveniji nemoteno gospodovali, kakor da morajo v celotni, skupni Jugoslaviji z drugimi se potezati za uspehi. Prevarati so hoteli javnost z neko izjavo, češ da

so tudi posebne predprave, posebno nositi obrobjeno togo (toga pretexta), da so jih spremljali liktorji, ki so pred njimi nosili v znak dostojanstva ovite palice, ki so se razlikovale od „fascas“, ker ni bilo poleg sekire in ker so bile tudi manjše, vsled česar so se imenoval „bacilli.“ Najvišji uradniki sosebno župani so imeli poseben sedež (sella curulis), sodili so v posebnih tribunalah ter imeli na razpolago celo vrsto služabnikov in poduradnikov. Te predprave so se podeljevale v časih tudi drugim zaslužnim možem, posebno senatorskega in viteškega stanu kot odlikovanje (ornamenta duumviralia, ornamenta quinquenalia). Važna je bila pravica, da so si smeli uradniki za čas odsotnosti imenovati sami svoje namestnike.

Ti uradniki so imeli izvršujočo oblast, posvetovalno oblast pa je imel kakor v Rimu senat, mestni sosvet, imenovan Ordo decurionum ali patres conscripti, ki je obstojal iz 100 članov (decuriones) pod vodstvom odseka t. j. predstavnikov 10² kurij. (Dalje prihodnjič.)